

A 2014/2015. tanévi

Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny

első forduló

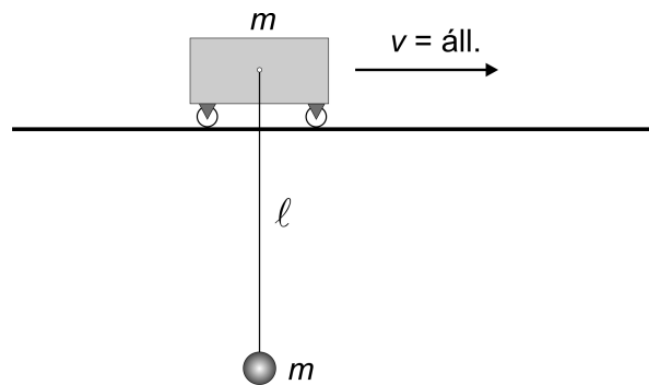
FIZIKA II. KATEGÓRIA

FELADATOK

1.) Vízszintes sínpáron könnyen gördülő, $m = 0,5$ kg tömegű kiskocsi közepéről lelógó $l = 0,8$ m hosszú fonál végén ugyancsak m tömegű, igen kisméretű golyó függ. A kiskocsit pillanatszerű indítás után állandó, $v = 0,5$ m/s sebességgel húzzuk.

- a) A függőlegeshez viszonyítva maximálisan hány fokkal térül ki a fonál?
- b) A maximális kitérés elérésekor mekkora erőt kell kifejtenünk a kiskocsira?
- c) Az indítástól számítva mennyi idő telik el a maximális kitérésig?

(Minden súrlódás és a közegellenállás elhanyagolható.)

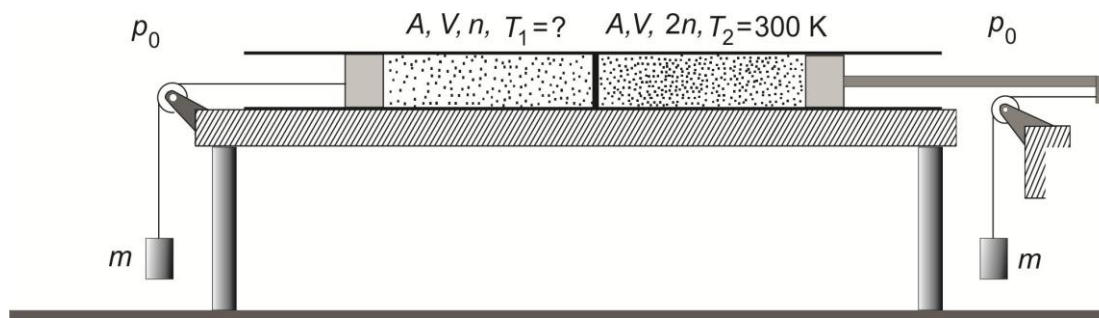

2.) Egy $\rho_{fa} = 500$ kg/m³ sűrűségű, $R = 20$ cm sugarú fenyőfagömböt hosszú, vékony alumíniumhuzallal összeköttöttünk egy $\rho_{vas} = 7,8$ kg/dm³ sűrűségű, $r = 10$ cm sugarú vasgömbbel, majd ezt a rendszert az ábrán látható helyzetben, nyugodt légtérben igen magasról elengedjük úgy, hogy az elengedés pillanatában az összekötő huzal feszítetlen. A huzal keresztmetszete $A = 1$ mm². Mozoghatnak-e egyenletesen egy idő után ezek a testek? Az alumíniumhuzal szakítószilárdsága $\sigma = 200$ MPa. Az esetleges további szükséges adatokat a függvénytáblázatból vegyük.

3) Vízszintes helyzetű, rögzített, hőszigetelő falú, $A = 0,5 \text{ dm}^2$ keresztmetszetű hengert mérsékeltén jó hővezető anyagból készült, rögzített válaszfal oszt két részre. A hengerekben lévő, azonos V térfogatú oxigéngázt sűrűdásmentesen mozgó, hőszigetelő anyagú dugattyúk zárják el a külső, $p_0 = 10^5 \text{ Pa}$ nyomású levegőtől. A bal oldali tartályban n , a jobb oldaliban $2n$ mólnyi, $T_2 = 300 \text{ K}$ hőmérsékletű oxigéngáz van. Egy csigán átvett zsinór vízszintes része a bal oldali dugattyúhoz, függőleges része $m = 10 \text{ kg}$ tömegű testhez van rögzítve. A jobb oldali dugattyúhoz egy merev rúd van erősítve, melynek másik vége szintén vízszintes, csigán átvett zsinórhoz csatlakozik az ábrán látható módon. Ennek a zsinórnak a végén is $m = 10 \text{ kg}$ tömegű test függ. A rendszer mechanikai egyensúlyban van.

- Mekkora kezdetben a bal oldali tartályban lévő gáz T_1 hőmérséklete?
- Mekkora lesz kiegyenlítődéskor a közös hőmérséklet?
- Mekkora a zsinórok végén függő testek által megtett utak aránya?
- Mekkora a gázok belsőenergia-változásainak összege? Mekkora a gázok által végzett mechanikai munkák összege?

4) $R = 10 \text{ cm}$ sugarú, $n = 1,5$ törésmutatójú üveggömb egyik sugarának valamelyik felezőmerőleges irányából vékony fénysugár érkezik a gömbbe.

- Mekkora szöget zár be a belépő sugár iránya a kilépő sugár irányával?
- Mennyi idő alatt fut végig a fény az üveg belsejében?
- A beérkező fénysugár egyenesének a gömb középpontjától mért távolságát változtathatjuk.

Legfeljebb mekkora lehet a belépő és a kilépő fénysugár által bezárt szög?

(A feladatban a belső visszaverődésektől tekintünk el.)